

Elisabeth Svensk

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Särskilt yttrande till regeringens uppdrag att utreda vissa frågor om urval till högskoleutbildning på grundval av betyg

Regeringen har uppdragit åt Högskoleverket att i samråd med VHS utreda vissa frågor om urval till högskoleutbildning på grundval av betyg. VHS har under utredningens gång sökt att utanför uppdraget se möjliga alternativ för att lösa den ursprungliga problematiken med att vissa sökande ska kunna konkurrera i samma urvalsgrupper och på likvärdiga villkor som sökande med svensk gymnasieutbildning.

VHS förslag till fortsatt utredning gäller en gemensam rangordning för sökande med svenska gymnasiebetyg och sökande med utländska gymnasiebetyg. VHS ser också att det kan finnas skäl för att sökande som valt IB-utbildning som alternativ till gymnasieskolans program ska kunna konkurrera i samma grupp som sökande med svenska betyg.

Tilldelning av utbildningsplatser i urval

Platserna till utbildningar fördelas i proportion till antalet behöriga sökande i respektive urvalsgrupp. Konsekvenserna kan bli att små grupper inte tilldelas någon plats när det är för få sökande i gruppen. Sökande med högsta meritvärde kan riskera att inte antas.

VHS föreslår att det bör utredas om möjligheterna finns att i betygsurvalet sammanföra sökande med utländska och svenska gymnasiebetyg till en gemensam grupp inför urval. Förslaget innebär att sökande med utländska betyg värderas först i grupp III i skala 300-500 enligt Högskoleverkets föreskrifter. En konvertering sker sedan därefter av det framräknade värdet i grupp III till den 20-skala som används för svenska betyg i grupp I/II. Samtliga sökande i grupp I, II och III kommer då inför urval att rangordnas i en gemensam grupp där max poäng är 22,5.

Inför urval omräknas det framräknade värdet i skala 300-500 för utländska betyg till 20-skalan. Maxpoäng 500 jämförs med 20,00-22,5 (20,00 + 2,5 för meritpoäng).

Förslaget innebär att meritvärderingen av de utländska betygen görs enligt fastställda föreskrifter och måste inte i varje detalj anpassas till de regler som gäller för svenska betyg. Förslaget löser också de negativa konsekvenser som en egen urvalsgrupp för sökande med utländska betyg medför om gruppen inte tilldelas någon plats på grund av för få sökande.

Förslag till alternativ för sökande med IB-examen

Sökande med IB-examen har hittills genom den praxis som tillämpats vid antagning till högskolestudier jämförts med sökande med utländska betyg. Det begränsade antalet sökande med IB-examen hade tidigare främst studerat utomlands. De senaste tio åren har IB-programmet dock utvecklats till ett alternativ till program i den svenska gymnasieskolan, vilket medfört att antalet sökande från svenska gymnasieskola med IB-examen har ökat.

VHS kan se skäl till att elever från IB-skolor i Sverige på samma sätt som sökande med slutbetyg från gymnasieskolan ska ingå i grupp I/II och få tillgodoräkna meritpoäng och redovisar nedan ett förslag till beräkning av meritpoäng för denna grupp.

IB-utbildningen är en studieförberedande sammanhållen utbildning där valmöjligheterna för eleverna inte är så stora. I utbildningen ingår både engelska, moderna språk och matematik i olika omfattning och bör på likvärdiga villkor ge möjlighet till meritpoäng beroende på vilka behörighetskrav som gäller till sökt utbildning.

VHS ser dock inte att de val som IB-eleverna gör generellt kan anses vara likvärdiga med de områdeskurser som kan ge meritpoäng. VHS förslag är därför att för varje sökalternativ oavsett områdesbehörighet ge ett schablonvärde om 0,5 meritpoäng. Förslaget ger därmed sökande med IB-examen möjlighet till maxpoäng i grupp I/II.

Förslag till meritpoäng

Engelska – 0,5 alternativt 1,0

Om engelska B inte krävs för särskild behörighet ges 1,0 i meritpoäng, annars 0,5.

Matematik – upp till 1,0.

Avgörande är om eleven läst på nivå motsvarande matematik C eller E och om det finns krav på särskild behörighet till sökt högskoleutbildning.

Moderna språk – upp till 1,5

Avgörande om eleven läst moderna språk och på vilken nivå.

Områdesbehörighet – 0,5 (schablon)

Tillgodoräknande av kompletteringsbetyg för sökande med IB-examen

Behörighetskomplettering

Kompletteringskurser från IB eller gymnasial vuxenutbildning som kompletterats tillgodoräknas om behörigheten inte uppfylls genom IB-examen.

Utbyteskomplettering

Sökande med IB-examen kan höja sitt jämförelsetal inom det egna systemet genom s k re-takes (omprovning).

Tilläggskompletteringar

Från och med 2010 begränsas möjligheterna att tilläggskomplettera för sökande med slutbetyg från gymnasieskolan eller gymnasial vuxenutbildning. Sökande kan endast lägga till kompletterande betyg i behörighetsgivande kurser. Enligt övergångsregler för sökande med betyg utfärdade före 1 januari 2010 kommer så k tilläggskompletteringar att tillgodoräknas. VHS anser inte att övergångsreglerna kan tillämpas för sökande med IB-examen före 2010 då gällande regler för beräkning av tilläggskompletteringar är olika.

Pre-IB

Kurser i det svenska systemet som sökande läser under det förberedande året, så k pre-IB, kan ge meritpoäng eller medräknas i jämförelsetalet om kursen krävs för att styrka särskild behörighet.

Högskoleprovgruppen

Ett stort antal platser, minst en tredjedel av platserna, tilldelas högskoleprovgruppen. För sökande med IB-examen är högskoleprovgruppen en reell andra chans för att antas. Sökande, med EB-examen, gymnasial utbildning vid Lycée International och åländsk utbildning på gymnasial nivå, med svenska som modersmål, har till skillnad från andra sökande med utländska gymnasiebetyg, på samma sätt som sökande med IB-examen och sökande med svenska gymnasiebetyg en reell andra chans att antas på ett högskoleprovresultat i högskoleprovgruppen. Högskoleprovet går dessutom att genomföra på Åland.

VHS anser att det finns motiv till varför sökande med IB-examen från svensk gymnasieskola ska ingå i grupp I/II. VHS har dock svårt att motivera varför sökande med EB-examen, gymnasial utbildning vid Lycée International och åländsk utbildning på gymnasial nivå ska ingå i grupp I/II och inte sökande från t ex Norden.

Detta förslag har beslutats av myndighetschef Anita Johansson, efter föredragning av utredare Elisabeth Svensk. I beslutet har handläggare Lisbeth Lidjan, produktionsledare Gunilla Hammarström och enhetschef Tuula Kuosmanen deltagit.

Anita Johansson
Direktör

Elisabeth Svensk